

II

(Sporočila)

SPOROČILA INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE UNIJE

EVROPSKA KOMISIJA

SPOROČILO KOMISIJE

COVID-19

Navodila o izvajanju začasne omejitve nenujnih potovanj v Evropsko unijo, o poenostavitvi tranzitne ureditve za repatriacijo državljanov EU in o učinkih na vizumsko politiko

(2020/C 102 I/02)

Koronavirus se je razširil po vsem svetu in sprožil raznolike ukrepe za omejitev hitrosti širjenja okužbe. Voditelji držav ali vlad so 10. marca 2020 poudarili potrebo po skupnem evropskem pristopu in tesnem sodelovanju z Evropsko komisijo. Ministri za zdravje in ministri za notranje zadeve so bili pozvani, naj se vsakodnevno posvetujejo, da bi zagotovili ustrezno usklajevanje, in naj si prizadevajo za skupna evropska navodila ⁽¹⁾.

Zaradi razsežnosti svetovne grožnje, s katero se soočamo danes, je nujno usklajevanje na ravni EU, da bi se čim bolj izkoristil potencialni učinek ukrepov, sprejetih na nacionalni ravni.

V tem okviru je Komisija 16. marca 2020 sprejela *Sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu* ⁽²⁾, v katerem je pozvala k začasni omejitvi nenujnih potovanj v EU zaradi COVID-19 (v nadaljnjem besedilu: *Sporočilo*). Njen namen je bil zagotoviti, da so ukrepi, sprejeti na zunanjih mejah EU, dosledni in ustrezni.

Sporočilo dopolnjuje Smernice Komisije o ukrepih za upravljanje meja za namene varovanja zdravja in zagotavljanja razpoložljivosti blaga in osnovnih storitev ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: *Smernice*), katerih cilji so varovanje zdravja državljanov, zagotavljanje ustrezne obravnave ljudi, katerih potovanja so nujna, ter zagotavljanje razpoložljivosti nujnega blaga in storitev v EU.

Sporočilo poudarja, da bi morala zunanja meja EU delovati kot varnostni pas in da bi morale države članice in pridružene schengenske države omejiti nenujna potovanja iz tretjih držav na območje EU+. Jasno navaja, da lahko zavrnejo vstop na zunanjih mejah „državljanom tretjih držav nerezidentom, če imajo ustrezne simptome ali so bili posebej izpostavljeni tveganju okužbe in se zanje šteje, da pomenijo tveganje za javno zdravje“ ⁽⁴⁾.

Voditelji držav ali vlad so 17. marca 2020 podprli poziv k okrepitvi nadzora na zunanjih mejah z uporabo usklajene začasne omejitve nenujnih potovanj v EU za obdobje 30 dni, in sicer na podlagi pristopa, ki ga je predlagala Komisija. Voditelji držav ali vlad so potrdili tudi *Smernice o upravljanju meja* ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/03/10/statement-by-the-president-of-the-european-council-following-the-video-conference-on-covid-19/>.

⁽²⁾ COM(2020) 115 z dne 16. marca 2020.

⁽³⁾ C(2020) 1753 z dne 16. marca 2020.

⁽⁴⁾ Glej točko IV.15 Smernic.

⁽⁵⁾ Omejitev potovanj so uporabile vse države članice (razen Irske) in pridružene schengenske države.

Na podlagi nacionalnih ukrepov, sprejetih za zagotavljanje takega usklajenega ukrepanja na zunanjih mejah EU, bi morali mejni policisti – v skladu s Sporočilom Komisije – zavrniti vstop vsem tistim državljanom tretjih držav, katerih potovanje se v trenutnih okoliščinah ne šteje za nujno.

Za pomoč pri teh ukrepih na zunanjih mejah je Evropska komisija pripravila ta navodila (v nadaljnjem besedilu: Navodila) na podlagi prispevka Evropske agencije za mejno in obalno stražo (Frontex) ob podpori Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) in Evropa.

Navodila temeljijo tudi na skupni izjavi članov Evropskega sveta z dne 26. marca 2020, v kateri je bila poudarjena potreba po okrepitevi prizadevanj, da se državljanom EU, ki so običajni v tretjih državah in se želijo vrniti domov, zagotovi vrnitev.

Navodila zagotavljajo nasvete in praktične napotke za izvajanje ukrepov, ki so jih države članice ⁽⁶⁾ in pridružene schengenske države sprejele na podlagi Sporočila.

Zagotavljajo zlasti navodila v zvezi z:

- uvedbo začasnih omejitev potovanj, ki se uporabljajo za vsa nenujna potovanja iz tretjih držav na območje EU+;
- poenostavitev tranzitnih ureditev za repatriacijo državljanov EU in njihovih družinskih članov, ki so običajni v tretjih državah;
- zagotavljanjem osnovnih storitev na konzulatih za obravnavo vlog za izdajo vizuma ter
- obravnavo prekoračitev dovoljenega časa bivanja zaradi omejitev potovanj, med drugim za državljane tretjih držav, ki so oproščeni vizumske obveznosti.

1. Uvedba začasnih omejitev potovanj, ki se uporabljajo za vsa nenujna potovanja iz tretjih držav na območje EU + ⁽⁷⁾

a) Splošno

V skladu z Zakonikom o schengenskih mejah ⁽⁸⁾ in nacionalno zakonodajo, sprejeto za zagotavljanje usklajenega ukrepanja za boj proti bolezni COVID-19, se lahko zavrne vstop državljanom tretjih držav nerezidentom, če imajo ustrezne simptome ali so bili posebej izpostavljeni tveganju okužbe in se šteje, da predstavljajo grožnjo javnemu zdravju:

- V členu 2(21) Zakonika o schengenskih mejah je „grožnja javnemu zdravju“ opredeljena kot katera koli bolezen, ki lahko preraste v epidemijo, kakor je opredeljena v Mednarodnih zdravstvenih pravilih Svetovne zdravstvene organizacije, in druge nalezljive bolezni ali nalezljive parazitske bolezni, če so te predmet zaščitnih predpisov, ki se uporabljajo za državljane držav članic.
- Člen 6(1) Zakonika o schengenskih mejah določa pogoje za vstop državljanov tretjih držav, vključno s pogojem, da ne smejo predstavljati grožnje, med drugim, javnemu zdravju (člen 6(1)(e)).
- Člen 14 Zakonika o schengenskih mejah določa, da se državljanom tretjih držav, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop iz člena 6(1) in ne spadajo v kategorije oseb iz člena 6(5), zavrne vstop ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/03/17/conclusions-by-the-president-of-the-european-council-following-the-video-conference-with-members-of-the-european-council-on-covid-19/>

⁽⁷⁾ „Območje EU+“ vključuje vse schengenske države članice (vključno z Bolgarijo, Hrvaško, Ciprom in Romunijo) ter štiri pridružene schengenske države. Če se odločita za uskladitev ukrepov, bi vključevalo tudi Irsko in Združeno kraljestvo.

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2016/399 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o Zakoniku Unije o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah).

⁽⁹⁾ Brez poseganja v uporabo posebnih določb, ki se nanašajo na pravico do azila in mednarodne zaščite ali izdaje vizuma za daljše bivanje (v skladu s členom 14(1) Zakonika o schengenskih mejah).

Vsaka odločitev o zavrnitvi vstopa mora biti sorazmerna in nediskriminatorna ter se izvajati na način, ki zagotavlja polno spoštovanje človekovega dostojanstva zadevnih oseb. Ukrep se šteje za sorazmernega, če se sprejme po posvetovanju z zdravstvenimi organi, ki so ga ocenili kot primerne in potrebne za uresničevanje cilja varovanja javnega zdravja ⁽¹⁰⁾.

Praktična navodila:

Obrazec za zavrnitev vstopa iz dela B Priloge V Zakonika o schengenskih mejah pod točko „I“ kot razlog navaja grožnje javnemu zdravju. Vsaka država članica bi morala navesti sklice na svojo nacionalno zakonodajo v zvezi z zavrnitvijo vstopa v skladu s členom 6(1) in členom 2(21) Zakonika o schengenskih mejah.

Če je bil državljanom tretjih držav, ki potujejo z veljavnim schengenskim vizumom (člen 6 Zakonika o schengenskih mejah), zavrnjen vstop na podlagi razlogov, ki temeljijo le na omejitvah potovanj zaradi ogrožanja javnega zdravja (nacionalni ukrepi, ki priznavajo izredne razmere na področju javnega zdravja), je treba sprejeti naslednje ukrepe:

- razlaga izraza „ustrezni simptomi“ je zelo pomembna, saj so lahko na začetku bolezni COVID-19 prisotni različni blagi respiratorni simptomi. V zvezi z osebami, ki so „... posebej izpostavljene tveganju okužbe ...“ bi bilo treba uporabiti klasifikacijo za „stike z visokim tveganjem“ iz tehničnega poročila ECDC;
- Izpolniti je treba standardni obrazec za zavrnitev vstopa na meji (del B Priloge V k Zakoniku o schengenskih mejah), pri čemer je kot razlog za zavrnitev treba navesti „I“ (predstavlja grožnjo javnemu zdravju). Jasno bi bilo treba navesti sklic na nacionalni ukrep, ki je bil sprejet za zagotovitev usklajenega ukrepanja in za določitev obsega začasnih omejitev nenujnih potovanj;
- mejni policist navede razlog za zavrnitev na obrazcu v oddelku „Pripombe“;
- mejni policist, ki opravi mejno kontrolo, v potni list odtisne vstopni žig, ki ga z neizbrisnim črnilom prečrta v obliki križa, desno od žiga pa, prav tako z neizbrisnim črnilom, zapiše črko „I“. Na veljavni vizum se ne odtisne žig „RAZVELJAVLJENO“ ali „PREKLICANO“ le na podlagi zavrnitve vstopa, utemeljenega z razlogom „I“;
- za lažje beleženje zavrnitev v zvezi z omejitvijo nenujnih potovanj zaradi grožnje javnemu zdravju bi se morale v nacionalnih sistemih „mejnih kontrol“ vnesti dodatne informacije v evidenco kontroliranega potnika, če le sistem to omogoča;
- potniku bi bilo treba dati na voljo informativno zgibanko o COVID-19: infografika ali zgibanka, na voljo na spletišču ECDC;
- pri zdravih potnikih ni potrebe po dodatnem sanitarnem obveščanju organov sosednje tretje države, v katero se potnik vrne z zunanjega kopenskega mejnega prehoda EU (cestni ali železniški promet) ali z zunanjega morskega mejnega prehoda EU (na primer pristanišča, namenjena za redne trajektne povezave, ali druga pristanišča za potniške ladje za križarjenje ali posamezne mornarje ali ribiška plovila).

b) Primeri potnikov, ki jim je dovoljeno vstopiti prek zunanje meje

- (1) Državljeni EU/državljeni pridruženih schengenskih držav in njihovi družinski člani, ne glede na njihovo državljanstvo, državljani tretjih držav, ki imajo dovoljenje za prebivanje, in njihovi vzdrževani družinski člani

Sporočilo določa, da morajo biti iz začasnih omejitev potovanj izvzeti državljani vseh držav članic EU in pridruženih schengenskih držav, ki se vračajo domov. Ta izjema mora veljati za:

- vse državljane EU ⁽¹¹⁾ in državljane pridruženih schengenskih držav ter njihove družinske člane ne glede na njihovo državljanstvo;
- državljane tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas v skladu z direktivo o dolgoročnem prebivanju ⁽¹²⁾, in osebe, ki imajo pravico do prebivanja na podlagi drugih direktiv EU ali nacionalne zakonodaje ali ki imajo nacionalne vizume za dolgoročno prebivanje.

⁽¹⁰⁾ COVID-19: Smernice o ukrepih za upravljanje meja za namene varovanja zdravja in zagotavljanja razpoložljivosti blaga in osnovnih storitev, C(2020) 1753 final, Bruselj (UL C 861, 16.3.2020, str. 1).

⁽¹¹⁾ To vključuje državljane Irske kot države članice, čeprav ni schengenska država. Državljeni Združenega kraljestva se do konca prehodnega obdobja obravnavajo enako kot državljani EU.

⁽¹²⁾ Direktiva Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL L 16, 23.1.2004, str. 44).

Državljeni San Marina, Andore, Monaka in Vatikana/Svetega sedeža bi morali biti pri uporabi omejitev nenujnih potovanj, predstavljenih v Sporočilu, izenačeni z državljani držav članic, saj bi morale države članice EU dovoliti vstop državljanom teh držav in državljanom tretjih držav, ki tam prebivajo, da se lahko vrnejo domov.

Na mejnih prehodih se sistematično preverjajo vse osebe, ki prečkajo zunanje meje, da bi vstopile v schengensko območje (ne glede na to, ali gre za državljane EU oziroma pridruženih schengenskih držav ali državljane tretjih držav). Mejne kontrole lahko vključujejo zdravstvene preglede, kot so določeni v oddelku III Smernic ⁽¹³⁾.

Države članice morajo vedno sprejeti svoje državljane in državljane EU ali državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na njihovem ozemlju. Vseeno pa lahko države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, kot so zahteva po samoizolaciji tujih državljanov, ki vstopajo na njihovo ozemlje, ob povratku z območja, prizadetega zaradi COVID-19, ali podobni ukrepi, če enake zahteve naložijo tudi svojim državljanom.

- (2) Drugi državljani tretjih držav, ki jim je kljub zaprtju zunanje meje EU lahko dovoljen vstop v EU

Začasna omejitev nenujnih potovanj se ne bi smela uporabljati za osebe, ki opravljajo nujno funkcijo ali imajo nujno potrebo po potovanju, in sicer:

- zdravstvene delavce, zdravstvene raziskovalce in tiste, ki skrbijo za starejše;
- obmejne delavce;
- sezonske delavce v kmetijstvu;
- prevoznike;
- diplomate, uslužbenke mednarodnih organizacij, vojake in humanitarne delavce ter osebje civilne zaštite, ki opravljajo svoje naloge;
- potnike v tranzitu ⁽¹⁴⁾;
- potnike, ki potujejo iz nujnih družinskih razlogov;
- osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito ali potujejo iz drugih humanitarnih razlogov ob spoštovanju načela nevračanja.

Za posameznike, ki jim je dovoljeno vstopiti na območje EU+, bi bilo treba izvajati usklajene in okrepljene zdravstvene preglede.

Praktična navodila:

Pri opravljanju mejne kontrole potnikov, ki jim je dovoljeno prečkati zunanjo mejo pri vstopu, nacionalni organi strogo izvršujejo Zakonik o schengenskih mejah. Zlasti preverijo, ali so potni listi, osebne izkaznice, dovoljenja za prebivanje ali katero koli drugo dokazilo pristni. Nacionalni organi izvršujejo sistematične kontrole v schengenskem informacijskem sistemu (SIS), saj ta ukrep varuje schengensko območje pred morebitno teroristično grožnjo ali čezmejnimi kriminalom. Potni listi državljanov tretjih držav se žigosajo.

Med zdravstvenim pregledom zaradi COVID-19 se pri potnikih izmeri telesna temperatura in/ali preverijo simptomi. Upoštevati je treba nacionalne odločitve glede vstopnega postopka. Več držav se je na primer odločilo, da se vsaki osebi, ki vstopi v državo (tudi njihovim lastnim državljanom), odredi 14-dnevna karantena.

Države članice in pridružene schengenske države lahko omejijo število mejnih prehodov, ki ostajajo odprti za kategorije potnikov, ki še lahko vstopijo v schengensko območje. **Ta ukrep bi lahko pripomogel k temu, da se bodo uvedeni javnozdravstveni ukrepi glede COVID-19 v celoti spoštovali in da se na zunanji meji izvaja okrepljen in osredotočen nadzor.** Državam članicam bi lahko bil v pomoč pri tem, da se osredotočijo na to, da je osebje na tako določenih mejnih prehodih primerno opremljeno in da ravna v skladu z Zakonikom o schengenskih mejah in posebnimi sanitarnimi ukrepi.

Države članice in pridružene schengenske države se pozivajo, naj Komisiji sporočijo seznam teh mejnih prehodov do 1. aprila 2020.

⁽¹³⁾ COVID-19: Smernice o ukrepih za upravljanje meja za namene varovanja zdravja in zagotavljanja razpoložljivosti blaga in osnovnih storitev, C(2020) 1753 final, Bruselj, (UL C 861, 16.3.2020, str. 1).

⁽¹⁴⁾ Vključno s tistimi, ki se vračajo v domovino s konzularno pomočjo.

(3) Varnostna vprašanja

Če bo potrebno, je Europol pripravljen, da države članice pozove, naj razporedijo dodatne gostujoče uradnike za izvajanje sekundarne varnostne kontrole v ustreznih podatkovnih zbirkah (tj. v Europolovem informacijskem sistemu, schengenskem informacijskem sistemu, Interpolu).

Na zahtevo specifične države članice bi se lahko okrepilo tudi čezmejno policijsko sodelovanje na bilateralni/regionalni ravni, če bi bilo to potrebno za boj proti kaznivim dejanjem ali njihovo preprečevanje. Pravna podlaga za čezmejno sodelovanje v razmerah množičnih prireditev, podobnih pomembnih dogodkov, katastrof in težkih nesreč ob prizadevanju za preprečevanje kaznivih dejanj in ohranjanje javnega reda in varnosti je člen 18 Prümškega sklepa. Omogoča namreč pošiljanje uradnikov, specialistov in svetovalcev ter razpoložljive opreme na zahtevo države članice, na ozemlju katere se pojavi situacija. Europol bi lahko podpiral tako sodelovanje. Europol lahko zagotovi okrepljeno pomoč državam članicam v zvezi s terorizmom, organiziranim kriminalom in drugimi hudimi kaznivimi dejanji, ki ogrožajo javni red in varnost.

Praktična navodila:

Države članice se opominjajo, da je nujno, da na zunanji meji omogočijo dostop do informacijskih sistemov ali skupnih okvirov za izmenjavo informacij ter uporabo teh sistemov in okvirov, in sicer: schengenskega informacijskega sistema (SIS II); vizumskega informacijskega sistema (VIS); sistema Eurodac. Poleg tega bi bilo treba uporabljati druge sisteme, ki niso specifični za EU, kot je Interpolova podatkovna zbirka o ukradenih in izgubljenih potovalnih dokumentih.

Kar zadeva sekundarno varnostno kontrolo, bi morale države članice glede profilov z visokim tveganjem še naprej sodelovati in si izmenjevati informacije ter tako zagotavljati optimalno uporabo podatkov Europa, SIS in Interpol. Za prepoznavanje profilov z visokim tveganjem bi bilo treba spodbujati bolj sistematično uporabo kazalnikov tveganja, ki jih zagotavljata Europol in Frontex. Dosleden trisopenjski pristop za izmenjavo informacij bi se moral uporabljati zlasti glede tujih terorističnih bojnikov, saj preveritev v SIS II ne zajema celotnega obsega znanih osumlencev, ki prihajajo iz tretjih držav. Da bi se pri nadzoru meje prestregli tudi posamezniki, ki niso zajeti v SIS II, je torej potrebno sistematično preverjanje v Europolovih podatkovnih zbirkah.

Da bi države članice okrepile varnostno kontrolo, lahko Europol zaprosijo za podporo glede zmogljivosti za souporabo, pridobivanje in analizo podatkov, vključno z Europolovim informacijskim sistemom, zmogljivostmi za upravljanje podatkov ter drugimi zmogljivostmi in forenzičnimi orodji.

c) Izstopna kontrola oseb, ki želijo zapustiti EU

Mejni organi bi morali pri izvajanju izhodne kontrole uporabljati Smernice s tem, da:

- potnikom zagotovijo informacije o začasni omejitvi nenujnih potovanj v EU zaradi COVID-19. Osebe, pri katerih je ugotovljen sum na COVID-19, je treba takoj napotiti na ustrezne zdravstvene službe;
- izvajajo ukrepe za zdravstvene preglede ob izstopu, s katerimi naj bi se ocenila prisotnost simptomov in/ali izpostavljenost okužbi s COVID-19 pri potnikih, ki odhajajo iz prizadetih držav. Potnikom, za katere je bilo ugotovljeno, da so bili izpostavljeni okužbi s COVID-19 ali so z njim okuženi, se potovanje ne bi smelo dovoliti.

Državljeni EU+ ali državljani tretjih držav, ki želijo zapustiti EU, bi morali biti obveščeni na naslednji način:

- osebam se izda uradno opozorilo o možnih ukrepih v sosednjih državah članicah EU, pridruženih schengenskih državah ali tretjih državah glede potovanja in zdravstvenih vprašanj, v kolikor so bili taki ukrepi uradno sporočeni po ustreznih komunikacijskih kanalih;
- državljanom EU in državljanom tretjih držav, ki prebivajo v državi članici, se izda uradno opozorilo, s katerim se obvestijo, da se zanje ob ponovnem vstopu iz tretje države lahko uporabijo zdravstveni ukrepi;

- državljanom tretjih držav se izda uradno opozorilo, s katerim se obvestijo o uvedenih posebnih ukrepih, ki se izvršujejo ob vstopu in bi se zanje uporabili pri ponovnem vstopu;
- tako uradno opozorilo bi moralo biti na voljo v vseh uradnih jezikih EU in v jeziku oziroma jezikih države oziroma držav, na katero oziroma katere zadevna država članica meji, ter v jeziku, ki ga državljani tretjih držav razumejo ali za katerega je smiselno domnevati, da ga razumejo.

Praktična navodila:

Čeprav države članice in pridružene schengenske države lahko omejijo število mejnih prehodov, ki so odprti za potnike, ki vstopajo, bi morale potnikom dovoliti, da izstopijo na katerem koli kopenskem ali morskem mejnem prehodu, če potniki na tak prehod pridejo spontano in če sosednja tretja država, ki je ciljna država, na tem mejnem prehodu dovoli vstop potnikov.

Države članice in pridružene schengenske države se pozivajo, naj se s sosednjimi tretjimi državami dogovorijo o tem, kateri kopenski in morski mejni prehodi ostanejo odprti za vstopno in/ali izstopno kontrolo. Ta ukrep naj bi čim bolj omejil število potnikov, ki jim je po opravljeni izstopni kontroli s strani mejnih organov EU oziroma schengenskega območja zavržen vstop v sosednjo tretjo državo. Države članice in pridružene schengenske države se pozivajo, naj Komisiji sporočijo te dogovore do 1. aprila 2020.

d) *Določanje prednosti pri vstopni kontroli glede na specifične zdravstvene razmere*

Glede na to, da bi države članice lahko omejile število mejnih prehodov na zunanji meji, ki ostanejo odprti za potnike, se lahko sklicujejo na člen 9 Zakonika o schengenskih mejah (začasna delna opustitev mejnih kontrol), ki jim omogoča, da dajo na zunanjih mejah kontroli pri vstopu prednost pred kontrolo pri izstopu. V skladu z Zakonikom o schengenskih mejah se mejna kontrola na zunanjih mejah lahko začasno delno opusti zaradi izjemnih in nepredvidljivih okoliščin, ki privedejo do tako gostega prometa, da je čakalna doba na mejnem prehodu predolga, čeprav so bila uporabljena že vsa kadrovska in organizacijska sredstva.

V takih razmerah bi bilo treba upoštevati naslednje:

- mejni kontroli pri vstopu bi bilo treba dati prednost pred mejno kontrolo pri izstopu;
- kljub delni opustitvi mejne kontrole bi moral mejni policist v skladu s členom 9(3) Zakonika o schengenskih mejah žigosati potne listine državljanov tretjih držav pri vstopu in izstopu;
- taka delna opustitev mejne kontrole bi morala biti začasna, prilagojena okoliščinam, ki jo opravičujejo, in bi se morala opustiti postopoma.

Navedene določbe ne posegajo v zdravstvene ukrepe, ki so jih v svojem nacionalnem pravu uvedle posamezne države članice.

Natančno bi bilo treba upoštevati ukrepe, predlagane v Sporočilu Komisije o izvajanju zelenih vozniških pasov v skladu s Smernicami glede ukrepov za upravljanje meja za zaščito zdravja in zagotovitev razpoložljivosti blaga in bistvenih storitev ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁵⁾ C(2020) 1897, (UL C 96I, 24.3.2020, str. 1).

Praktična navodila:

Države članice, ki morajo začasno opustiti kontrolo ob izstopu v skladu z Zakonikom o schengenskih mejah, se opominjajo, da bi morale pri vstopu nujno še naprej v celoti izvrševati mejno kontrolo, ki jo dopolnjujejo ustrezni sanitarni ukrepi. Ta ukrep bo olajšala omejitev števila mejnih prehodov na zunanjih mejah, ki bodo ostali odprti za potnike.

Obveščanje o posledicah zapustitve ozemlja EU v trenutnih razmerah, kot je navedeno v točki c) zgoraj, bi se lahko izvajalo v obliki splošnih informacij na različnih lokacijah in vsaj v jezikih zadevne države članice in sosednje države ter v angleščini.

- e) Sanitarni in varnostni ukrepi za varovanje mejnih policistov in drugih javnih uslužbencev, razporejenih na zunanje meje

Države članice se pozivajo, naj vse javne uslužbenke, ki sodelujejo pri mejni, carinski, sanitarni ali kakršni koli drugi kontroli na zunanjih mejah, opremijo z osebno zaščitno opremo, kot so maske, rokavice in razkužilni gel.

Praktična navodila:

Higiena rok se vzdržuje s pogostim umivanjem rok z milom in vodo ali čiščenjem rok z alkoholnimi raztopinami, geli ali robčki. Roke bi si bilo treba redno umivati z milom in vodo, umivanje pa naj traja 20–40 sekund. Razkužila za roke na alkoholni osnovi v zunajbolnišničnem okolju niso veliko učinkovitejša kot milo in voda, če pa se uporabljajo, bi morala vsebovati 60–85 % alkohola. Poster ECDC o učinkovitem umivanju rok.

Ni dokazano, da je uporaba zaščitnih mask s strani zdravih oseb učinkovit blažilni ukrep v zunajbolnišničnem okolju. Vendar so ljudje, ki sodelujejo v storitvah za stranke, na primer mejni policisti, v stiku z veliko ljudmi, zato pri njih obstaja veliko tveganje, da srečajo okužene posameznike. Če se maske uporabljajo, je najbolje da se uporabi načelo namesti – odstrani – zavrz. Po odstranitvi maske bi bilo treba vedno poskrbeti za higieno rok, kakor je opisano zgoraj.

TEHNIČNO POROČILO ECDC – smernice za uporabo nefarmacevtskih ukrepov za odložitev in ublažitev učinka 2019-nCoV.

ECDC je v zvezi s tem pripravil mikro tečaje za usposabljanje osebja.

Navodilo za namestitve in odstranitve osebne zaščitne opreme v zdravstvu za oskrbo bolnikov, pri katerih obstaja sum okužbe s COVID-19 ali pri katerih je bila okužba potrjena.

2. Tranzit in olajšanje tranzita po repatriaciji

V skladu s skupno izjavo članov Evropskega sveta z dne 26. marca 2020 je treba okrepiti prizadevanja, da se državljanom EU, ki so obtičali v tretjih državah in se želijo vrniti domov, zagotovi vrnitev.

Države članice morajo olajšati tranzit državljanov EU in njihovih družinskih članov, ne glede na njihovo državljanstvo, pa tudi državljanov tretjih držav, ki imajo dovoljenje za prebivanje, in njihovih vzdrževanih družinskih članov, ki se vračajo v državo članico državljanstva ali prebivališča.

To velja zlasti za državljane EU in njihove družinske člane, ki so obtičali v tujini in se vračajo v EU, ne glede na to, ali prispejo s komercialnim ali čarterskim letom ali z letalom države članice.

Pri uporabi začasne omejitve nenujnih potovanj, določene v Sporočilu, bi bilo treba državljane Srbije, Severne Makedonije, Črne gore in Turčije, kadar se vračajo v svojo državo izvora z operacijami repatriacije v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite, pri obravnavi izenačiti z državljani držav članic in pridruženih schengenskih držav, saj te države sodelujejo pri mehanizmu. Vsem osebam ⁽¹⁶⁾ in njihovim družinam, ki se v domovino vračajo v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite, je treba zagotoviti tranzit iz države članice, v kateri so prestopile zunanjo mejo, v kraj izvora.

Praktična navodila:

Glede na zmanjšano razpoložljivost komercialnih letov bi bilo treba državljanom, ki prispejo na letališče v državi članici, dovoliti, da tranzit nadaljujejo s katerim koli razpoložljivim prevoznim sredstvom. Tranzit znotraj EU se ne bi smel pogojevati s tem, da prevozno sredstvo zagotavlja država članica državljanstva ali prebivališča. Cilj mora biti zagotovitev čim učinkovitejšega izkoristka letov, ki so na razpolago državljanom EU, ki so običajni v tujini, in da se potniki vrnejo na vse možne destinacije v EU.

Države članice naj letalske prevoznike obvestijo o izvzetju državljanov EU, ki se vračajo domov, iz začasne omejitve potovanja. Poleg tega v skladu s členom 26 Schengenske konvencije letalski prevozniki, ki prevažajo državljane EU iz tretje države v schengensko območje, ne morejo nositi odgovornosti v primerih, kadar tranzit skozi namembno državo članico leta ni zagotovljen pred vkrcanjem na letalo. Določbe o odgovornosti letalskih prevoznikov se ne uporabljajo za državljane EU in za morebitne zavrtnite vstopa zaradi javnega zdravja.

Če država članica od državljanov EU zahteva dokazilo o nadaljnjem tranzitu, na primer rezervacijo železniške vozovnice, bi morala biti ta informacija objavljena na spletnih straneh držav članic, da se zagotovi ustrezna obveščenost državljanov. Taka zahteva bi morala biti sporočena tudi drugim državam članicam ter njihovim veleposlaništvom in konzulatom v tretjih državah v okviru lokalnega konzularnega sodelovanja. Da se olajša nadaljnji tranzit skozi državo članico, bi se moralo državljanom EU dovoliti, da tako dokazilo pridobijo na meji, na primer z nakupom železniških ali letalskih vozovnic neposredno na letališčih.

3. Osnovne storitve na konzulatih za obravnavo vlog za izdajo vizuma

Države članice in pridružene schengenske države na svojih zunanjih mejah trenutno uporabljajo omejitve potovanja. V okviru ukrepov za omejitev širjenja COVID-19 je večina schengenskih držav začasno prekinila obravnavo vlog za izdajo vizumov za kratkoročno bivanje za nujna potovanja. Vendar pa se konzularni organi schengenskih držav pozivajo, naj pri obravnavi vlog za izdajo vizumov posebnih kategorij prosilcev za vizum v obdobju izrednih razmer zaradi COVID-19 sledijo smernicam o „osnovnih storitvah“. Uporabljati bi se morala splošna pravila za obravnavo vlog za izdajo vizuma. Te smernice se uporabljajo tudi v primeru uradne ureditve zastopanja.

Če ni uradne ureditve, bi bilo treba za obravnavo vlog za izdajo vizuma za posamezne primere in zaradi izrednih okoliščin, na primer zaradi osebja, ki se udeležuje vojaških/varnostnih vrhov, zaradi nujnih zdravstvenih razlogov itn., poseči po *ad hoc* zastopanju. Država članica, ki obravnava vlogo, bi se morala pred izdajo vizuma posvetovati s ciljno državo članico.

Imetnike vizumov bi bilo treba sistematično opominjati, da bodo morali na mejnem prehodu upravičiti namen potovanja in predložiti dokazila. Ustrezno bi jih bilo treba tudi obvestiti o tem, da morajo opraviti zdravstveni pregled, in o posledicah njihovega prihoda v EU (tj. možnosti, da se bodo morali samoizolirati).

Sporočilo navaja številne kategorije potnikov, ki so izvzeti iz začasnih omejitev potovanja ali za katere se začasna omejitev potovanja ne bi smela uporabljati. Potniki v nekaterih od teh kategorij so lahko državljani tretjih držav, za katere velja obveznost vizuma za kratkoročno bivanje.

⁽¹⁶⁾ Državljanin države članice EU, pridruženih schengenskih držav, Združenega kraljestva in držav, ki sodelujejo pri mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.

Kljub začasnemu delnemu zaprtju vizumskih oddelkov bi morali zato konzulati držav članic (in po možnosti zunanji ponudniki storitev, ki zbirajo vloge) ostati odprti ter sprejemati in obravnavati vloge za izdajo vizumov, ki jih vložijo naslednje kategorije potnikov:

- družinski člani državljanov EU, ki jih zajema Direktiva 2004/38/ES;
- zdravstveni delavci, raziskovalci na področju zdravstva in poklicni oskrbovalci starejših;
- obmejni delavci;
- osebe prevoznikov;
- diplomati, uslužbenci mednarodnih organizacij, vojaki in humanitarni delavci, ki opravljajo svoje naloge;
- potniki, ki morajo prečkati letališka območja za mednarodni tranzit med leti na povezavah z letališči zunaj schengenskega območja;
- potniki, ki potujejo iz nujnih družinskih razlogov.

Uporabljati bi se morala **splošna pravila za obravnavo vlog** za vizume za kratkoročno bivanje in letališki tranzitni vizum (Vizumski zakonik).

Veljavnost izdanega vizuma: priporoča se, da se vizumi za večkratni vstop in vizumi, ki omogočajo večkratni letališki tranzit, vedno izdajo z veljavnostjo najmanj šestih mesecev in dovoljenim trajanjem bivanja 90 dni (razen za letališke tranzitne vizume).

Obveščanje javnosti: Države članice bi morale javnost na zadevnih lokacijah takoj obvestiti o praksi, ki se bo uporabljala. Prednost bi bilo treba dati skupnim informacijam vseh držav članic.

Informacije za države gostiteljice: te smernice se pošljejo korespondentom v okviru schengenskega sodelovanja na lokalni ravni v delegacijah EU, priporoča pa se, da se pošljejo tudi nacionalnim organom držav gostiteljic.

Praktična navodila:

Kadar se pojavijo taki primeri, se države članice in pridružene schengenske države pozivajo, naj obvestijo nacionalne organe na EU/schengenskem mejnem prehodu, na katerega je potnik s schengenskim vizumom, izdanim na podlogi izrednih okoliščin, namenjen.

4. Obravnava prekoračitev dovoljenega časa bivanja zaradi omejitev potovanj, med drugim za državljane tretjih držav, ki so oproščeni vizumske obveznosti

Imetnikom vizumov, ki se nahajajo na schengenskem območju in ob izteku vizumov za kratkoročno bivanje ne morejo zapustiti ozemlja, lahko organi, ki jih imenujejo zadevne države članice, vizume podaljšajo do največ 90/180 dni ⁽¹⁷⁾. Če so imetniki vizumov prisiljeni ostati na schengenskem območju dlje od podaljšanega obdobja 90/180 dni, bi jim moral pristojni nacionalni organ izdati nacionalni vizum za dolgoročno bivanje ali dovoljenje za začasno prebivanje.

Če so državljani tretjih držav, ki so oproščeni vizumske obveznosti, prisiljeni ostati na schengenskem območju dlje od podaljšanega obdobja 90/180 dni, bi jim moral pristojni nacionalni organ izdati nacionalni vizum za dolgoročno bivanje ali dovoljenje za začasno prebivanje.

Države članice se spodbujajo, naj državljane tretjih držav, ki zaradi omejitev potovanj ne morejo zapustiti njihovega ozemlja, oprostijo upravnih sankcij ali kazni. Prekoračitev dovoljenega časa bivanja zaradi omejitev potovanj se ne bi smela upoštevati pri obravnavi nadaljnjih vlog za izdajo vizuma.

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/doc_centre/borders/docs/annex_27_authorities_competent_for_extension.pdf.